

INTERNATIONELLA SAMARBETSKOMMITTÉN LOKALT OCH REGIONALT 2010-07-12

Änkor och ensamstående kvinnor i Nepal

Att blir änka i Nepal och i andra länder i tredje världen är en oavsiktlig tragisk händelse i en kvinnas liv. Många är berättelserna om omänskliga tragedier ensamstående kvinnor kan uppleva. I ett patriarkaliskt samhälle finns det en oskriven lag som förhindrar kvinnors oberoende och egen identitet. Det handlar om föräldrarnas 100 procentiga rätt innan deras äktenskap, om maken med samma rätt och sedan sonens under ålderdomen. Denna förhärskande sociala inställning bygger på synsättet att kvinnor är så mycket mindre värda än män.

Det är ännu värre när en kvinna blir änka. Diskrimineringen av ensamstående kvinnor har sedan tusentals år följt ett antal olika mönster i många konservativa samhällen. Ensamstående kvinnor man allmänt ser ner på fastnar i en ojämlik samhällsstruktur, djupt rotade kulturella sedvänjor och religiösa system som diskriminerar dem.

En död make är början på en försämrad livssituation. En ung ensamstående kvinna ses ofta som en rival, och familjemedlemmar anklagar henne ofta som ansvarig för makens död. Deras egna föräldrar försöker ibland i bästa fall att ge änkan känslomässigt stöd, men föredrar oftast att hon stanna i den avlidnes familj istället för att erbjuda henne att flytta tillbaka. En av de största chocker en nybliven änka kan uppleva efter makens död är hela frågan om stöd och skydd. Därför föreligger det ett stort behov att analysera och förändra ensamstående änkors negativa utsatta situation som existerar i många länder.

Social förändring

Att av egen kraft skapar en social förändring är dock inte möjligt utan hjälp av organiserade kvinnogrupper, som kämpar i många länder för att lindra traumat för ensamstående kvinnor. Pionjärorganisationer för ensamstående kvinnor, och mänskliga rättigheter (Wh) har uppnått en hel del under senare år. Dessa små organisationer bestående av olika kvinnogrupper arbetar för sociala förändringar för ensamstående kvinnor i samhället.

I ett patriarkaliskt och mycket fattigt samhälle som Nepal är en förändring till det bättre svårare att uppnå, men kommer så småningom med vår hjälp att växa fram. Detta är endast möjligt genom att flera NGO:s, (non governmental organisations) arbetar mot samma mål. Så även vår egen samarbetsorganisation NGO SKMSC (Sushma Koirala Minnesfond Study Circle Organisation) och Nepali Congress, ett socialdemokratiskt parti.

Sedan länge vet vi att ensamstående kvinnor och änkor i Nepal behöver social stimulans, skapar social medvetenhet och förändrade attityder från hela det nepalesiska samhället. Med hjälp av vår under år 2009 etablerade studiecirkelverksamhet bör det få möjlighet att lära sig att identifiera sin egen position i det förhärskande patriarkatet och att besegra traumat de genom ångest har fastnat i, så att de kan plocka upp trådarna för sina fortsatta egna liv för att få till stånd en önskvärd positiv förändring. Det viktigaste är att dessa ensamstående oskyldiga offer för patriarkaliskt förtryck får tid och utrymme att mötas och organiseras för att frigöra sig genom egen kraft tack vare lika grundläggande rättigheter som alla andra medborgare åtnjuta enligt lag.

Vägen till den nya friheten är visserligen mycket lång, komplicerat och besvärligt, och kräver att fler och fler kvinnogrupper för ensamstående bildas och att dessa genom specialinriktade utbildningar i studiecirkelform kan gå vidare för att kräva sina av staten garanterade rättigheter.

Exp: Hbg	Tele: 042-14 32 00 Fax: 042-13 68 22	Exp.tid: 9-16	E-post: helsingborg@lokalt.lo.se	Organisationsnr: 84 30 00-10 92
Exp: Å-holm	Tele/Fax: 0431-41 19 06	Exp.tid: 10-12	E-post: angelholm@lokalt.lo.se	Bankgiro: 5764-5079

Efter är av konflikt och utmaningar

18 års organisationsarbete med ensamstående kvinnor och änkor har idag lett till små, men uppmuntrade resultat. 300 små kvinnogrupper finns etablerat i 54 kommuner, 329 rättsfall för ensamstående kvinnor har framgångsrikt behandlats i domstol: allt från äganderätt, sexuella trakasserier, våldtäkt, intyg om medborgarskap, våld i hemmet, social utfrysning och misshandel. Över 1000 barn till ensamstående kvinnor och även unga ensamstående kvinnor har fått stipendier för att främja deras utbildning. Kompetensutveckling och utbildning har getts till mer än 12000 ensamstående kvinnor. Av dessa bedriver 8000 inkomstbringande verksamhet i dag.

Även en rad diskriminerande lagar har förbjudits:

- En kvinna måste inte vara 35 år längre för att få ärva egendom.
- De har nu rätt att behålla den avlidne makens egendom efter omgifte.
- Ensamstående i en konfliktsituation får under en tid små månadstraktamenten från regeringen oavsett ålder.
- De har nu lagen på sin sida att få ett pass utan manligt tillstånd, och de kan även sälja eller överlåta äganderätten till egendom utan tillstånd av vuxna barn.

Alla ovan nämnda lagar har tillkommit efter årtionden av förbittrat motstånd och framgångsrik lobbying från enstaka kvinnogrupper. Nepals regering har också instiftat en monetär stimulans på 50.000 rupier för att uppmuntra omgifte för ensamstående kvinnor. Men naturligtvis behövs det göras mycket mer i denna riktning.

Slutsats

Avskaffandet av de strukturella orättvisorna mot kvinnor och barn är ett sätt att ge dem social rättvisa. Rättvisa på lokal och nationell nivå kan ge miljontals utsatta ensamma kvinnor en känsla av trygghet, tillit och förtroende för offren i framtiden. För att förhindra återfall och upprepning av den mångtusenåriga traditionella synen på kvinnor behövs rådgivning utbildning och positiv särbehandling för offren, särskilt inom sysselsättning och arbete, utbildning, hälsa, boende samt program för kreativt engagemang. Dessa är de viktigaste faktorer som bör förverkligas eftersom dessa uppnår rättvisa inför lagen för ensamstående kvinnor samt förbättrad rättvisa generationer emellan. Dessutom är det mycket viktigt att ta itu med utbildning för kapacitetsuppbyggnad till humanitärt utvecklingsarbete så att nationell rättvisa kan ge en stabil ram för socialt samarbete och fred.

Kapacitetsuppbyggnad och utbildning blir improduktiva så länge den omänskliga våldsspiralen och straffrihet fortfarande råder. Framtidstro kan förbättra människors tro på framtiden, om tidigare misstag korrigeras, om det skipas rättvisa och om positivt relationsbyggande utvecklas. Med tanke på det nuvarande socialt olikartade nepalesiska samhälle är det lika viktigt att erbjuda uthålliga utvecklingsprogram som kan stärka de många etniska befolkningsgruppers samhörighet inom den nationella staten och dess institutioner.

Faktaunderlaget till denna artikel är hämtade från Friedrich Ebert Stiftelsen i Berlin.

2010-07-11 Günther Heerén Mikael Holm

Exp: Hbg	Tele: 042-14 32 00 Fax: 042-13 68 22	Exp.tid: 9-16	E-post: helsingborg@lokalt.lo.se	Organisationsnr: 84 30 00-10 92
Exp: Å-holm	Tele/Fax: 0431-41 19 06	Exp.tid: 10-12	E-post: angelholm@lokalt.lo.se	Bankgiro: 5764-5079